

'We kunnen de vraag naar biomassa-installaties amper volgen'

Het familiebedrijf Vyncke bouwt en plaatst verbrandingsinstallaties die biomassa-afval omzetten in groene energie. Van Thailand tot Sirjansland. Wij trokken met **CEO Stefaan Lauwers** mee naar een Vyncke-centrale in Zweden. 'De toekomstige groei zit in niet-recycleerbaar afval als energiebron.'

MARC DE ROO

In de splinternieuwe stadsverwarmingscentrale van de energieleverancier Värmeverden in het Zweedse stadje Säftele brengt een reusachtige grijpkraan geshredderd industrieel afval naar een 20 meter hoger gelegen verbrandingsinstallatie. Die verwerkt het afval tot warm water voor het warmtenet van de stad. De rookgassen worden minutieus gezuiverd. Het afval bestaat uit niet-recycleerbare restfracties uit de industrie: papier-, karton-, plastic-, rubber- en houtresten. SRF (solid recovered fuel) of RDF (refuse-derived fuel) in het jargon.

De installatie van een slordige 15 miljoen euro werd ontwikkeld en gebouwd door het meer dan honderd jaar oude familiebedrijf Vyncke uit Harelbeke. Het West-Vlaamse bedrijf ontwerpt en bouwt al decennia centrales die biomassa omzetten in groene energie en werd in 2011 'wereldberoemd' met zijn 'verbrandingsketels' in de Gardens by the Bay, het 100 hectare grote park met futuristisch bos en immense metalen bomen in hartje Singapore. Vyncke bouwde er een ondergrondse installatie die snoeiafval van de planten in de tuin omzet in stoom voor elektriciteit, waarbij de restwarmte wordt gebruikt om de immense tropische serres in het park te koelen.

Met zijn verbrandingscentrale in Säftele zet Vyncke een technologische stap verder. 'Zweden is onze derde installatie die geen biomassa, maar niet-recycleerbaar industrieel afval gebruikt als energiebron', zegt CEO Stefaan Lauwers (50) fier als hij ons rondleidt in de Säftele-centrale, waarop in grote letters Vyncke staat. 'We bouwden een in Thailand, in het VK en binnenkort in Frankrijk. We krijgen meer en meer aanvragen binnen voor zulke centrales. Industrieel afval is voor ons een nieuwe niche-markt. Daar zit ook de grootste groei. Voordien kwam de energie van het warmtenet in Säftele ook van biomassa.'

De druk om alternatieven te vinden voor fossiele brandstoffen is groot.

Stefaan Lauwers
CEO Vyncke

Om de veelbelovende Scandinavische markt te ontginnen nam Vyncke in 2018 de Zweedse branderspecialist Petrobio over. Terwijl Vyncke vooral vaste biomassa van onder meer houtsnippers, olijpitten en maiskolven verbrandt, is de technologie van Petrobio ook geschikt voor de verbranding van stofvormige brandstoffen, zoals houtstof van de meubelindustrie.

Beste leerling

De groeiende belangstelling voor SRF-installaties is niet onlogisch, horen we van energiebedrijven en klimaat specialisten waarmee we tijdens onze Zweedse bezoek in contact komen. Europa kampt met een groeiend afvalprobleem. Volgens experts wordt in Europa jaarlijks nog meer dan 50 miljoen ton huishoudelijk en industrieel afval in putten gedumpt, vooral in Zuid-Europa. Onder druk van de Europese klimaatdoelstellingen bekijken almaar

Stefaan Lauwers, de nieuwe CEO van Vyncke, op de petanquepiste in de hoofdzetel in Harelbeke: 'De grootste groei zit in het hergebruik van Industrieel afval.' © CHRISTOPHE DE MUYNCK

meer landen en bedrijven hoe ze dat niet-recycleerbare industriële restafval kunnen inzetten als energiebron. Tegelijk is men er zich bewust van geworden dat hoogwaardige biomassa beter kan worden ingezet voor biofuels.

Zweden is voor bio-energie en energie uit afval de beste leerling van Europa. Het land zette nooit eerder zoveel biomassa om. Tegelijk groeit het bosbestand. 70 procent van alle woningen is aangesloten op warmtenetten, in de steden zelfs 90 procent. Dat is historisch gegroeid na de Tweede Wereldoorlog. Aanvankelijk werden die warmtenetten gevoed door kolen en andere fossiele brandstoffen. Maar nu is een groot deel van de Zweedse energieleveranciers, onder druk van de hoge CO₂-taks die opgelopen is tot 116 euro per ton, overgeschakeld op biomassa. SRF is de volgende stap.

Wij focussen op restbiomassa die vaak niet meer wordt gebruikt: boomschors, snoeiafval, koffiegruis, schillen van zonnebloempitten of rijstkaf.

In Zweden is het bergen van industrieel afval in de grond al decennia verboden. Het land voert nu zelfs industrieel afval in uit Noorwegen, de Benelux, Polen en het VK. 'Ook in Säftele komt het industrieel afval uit het buitenland', zegt Lauwers.

Externe CEO

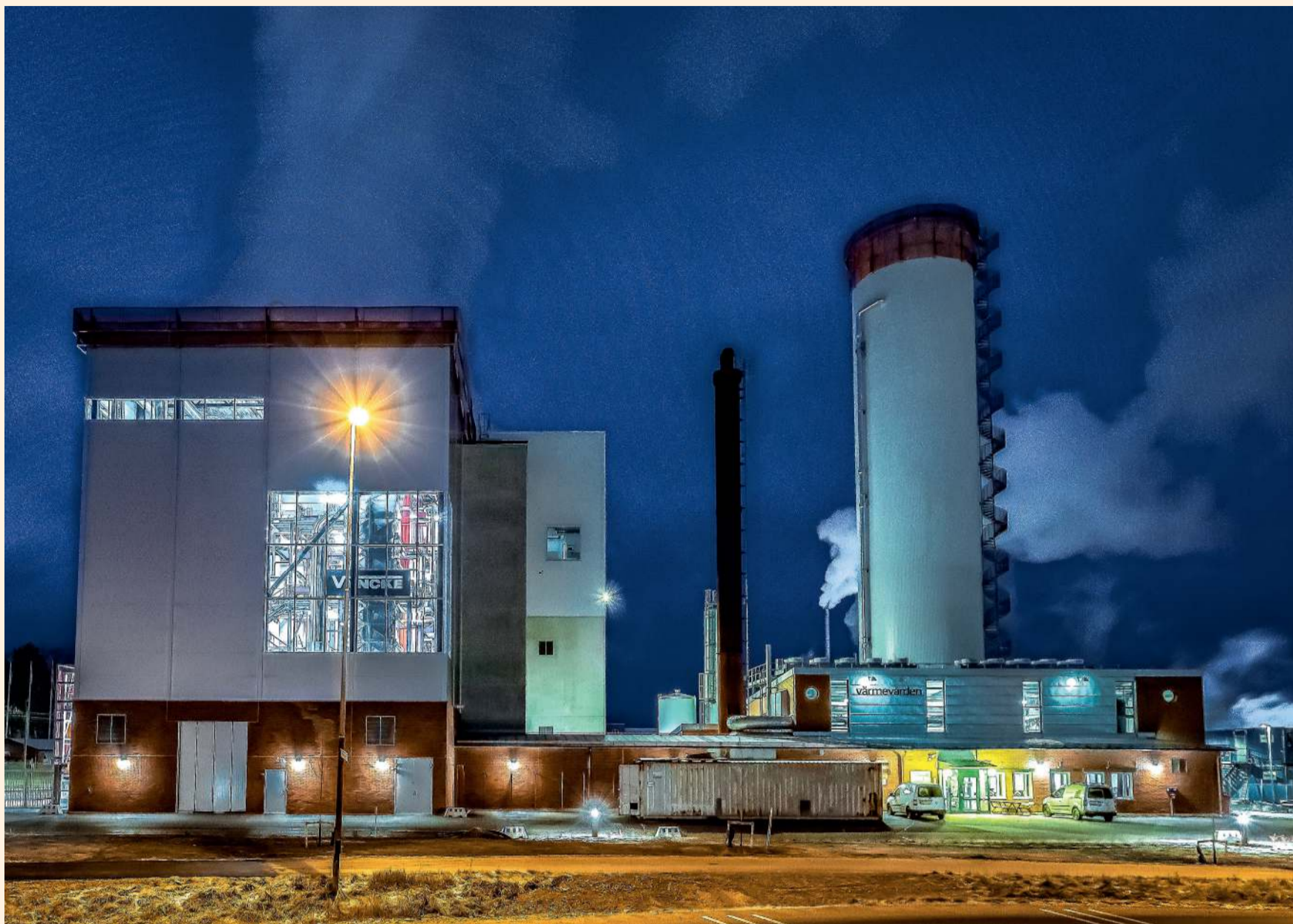
Lauwers is de eerste externe CEO van het Harelbeekse familiebedrijf. De West-Vlaamse ingenieur - die in zijn vrije uren aan oude BMW-motoren sleutelt - werkte jaren voor Unilin in Frankrijk en de VS, waar hij de energie-installaties van Vyncke leerde kennen. In 2013 verkaste hij naar Vyncke. Daar werd hij achtereenvolgens hoofd technologie en operationeel directeur. Toen de broers Peter (51) en Dieter Vyncke (43), die het bedrijf in een duobaan leidden, vorig jaar operationeel een stap opzij zetten - wat ze vijf jaar geleden al hadden aangekondigd - werd Lauwers officieel benoemd tot CEO.

De twee Vyncke-broers leggen zich nu toe op de uitbouw van de familieholding, waarvan Vyncke een onderdeel is. Peter verhuisde met zijn vrouw en drie van zijn zes kinderen naar Singapore - de biomassahub voor Vyncke - om de Aziatische markt verder te ontwikkelen. 'Het was altijd mijn droom om nog eens in Azië te wonen', zegt Lauwers. 'Hij woonde ook een tijdje in Maleisië. Zijn aanwezigheid daar is belangrijk voor de groep. In Azië is de interactie met de klant superbelangrijk. Die wil het liefst met de eigenaar spreken. Maar we bellen wekelijks met elkaar.'

Vandaag heeft Vyncke ruim duizend installaties in bedrijf in zestig landen. Elk jaar komen er twintig à dertig installaties en twee landen bij. Meer dan 90 procent van de installaties wordt in het buitenland geïnstalleerd. Sinds kort bouwt Vyncke ook drie centrales in België: in Wanze, Virton en Bertrix, alle drie gesubsidieerde projecten. 'De druk om alternatieven te

Lees verder op pagina 26

Ondernemen

Vervolg van pagina 25

vinden voor fossiele brandstoffen is groot', zegt Lauwers. 'We kunnen de vraag naar biomassa- en SRF-installaties amper volgen. We kiezen daarom heel zorgvuldig welk project we doen.'

Vyncke is van oudsher gespecialiseerd in op maat gemaakte verbrandingsinstallaties die biomassa omzetten in elektriciteit, warmte of koude. 'Niet de almaar duurdere hoogwaardige biomassa die als grondstof wordt gebruikt voor de houtverwerkende industrie of eventueel voor biobrandstoffen', zet Lauwers de puntjes op de i. 'Wij focussen op de uitdagende biomassa. Noem het restbiomassa, die vaak niet meer wordt gebruikt: boomschors, snoeiafval, koffiegruis, schillen van zonnebloempitten of rijstkaf.'

In het verre Kazachstan bouwt Vyncke een installatie die schillen van zonnebloempitten verbrandt en waarvan de stoom wordt gebruikt voor de productie van zonnebloemolie. Dankzij de installatie kon de klant zijn energiekosten met 30 procent terugdringen. Lauwers: 'Vyncke is op die markt het nummer een. We hebben zulke installaties in Rusland, Griekenland, Hongarije en Moldavië. Recent hebben we in Oekraïne een derde installatie afgewerkt voor de zonnebloemoliegigant Kernel, een contract van 55 miljoen euro.' Voor Nestlé bouwde Vyncke vier installaties die koffiegruis omzetten in stoom voor het productieproces in hun fabrieken.

Boterboomnoten

Voor de Zweedse plantaardige oliën- en vettenproducent AAK haalde Vyncke zopas een order van 32 miljoen euro binnen voor de bouw van een centrale in de Deense stad Aarhus. Die zet restfracties van uitgeperste 'shea nuts' of boterboomnoten om in energie voor de productie van shea boter voor de cosmetica. Lauwers: 'AKK zocht al jaren een goede oplossing voor die reststromen. Om onze technologie te testen, stuurde het op ons voorstel 15 trucks met dit materiaal naar Griekenland, waar we bij een andere klant al vijf jaar met succes olijvenpulp omzetten in energie voor het productieproces. Door die test bereikten we een doorbraak. AKK is een voorbeeld van de manier waarop we werken: we zijn heel flexibel en denken mee met de klant. Daarmee maken we het verschil met veel andere spelers.'

Voor het Zwitserse Bühler, een wereldspeler in de voedingsindustrie en de hof-

leverancier van machines voor de voedselverwerkende industrie, sleepte Vyncke onlangs een contract in de wacht voor de bouw van een verbrandingsinstallatie voor een 'testfabriek'. Die testfaciliteit moet voedingsbedrijven ertoe aanzetten onderbenutte afvalstromen te gebruiken om hun CO₂-uitstoot te verminderen. Lauwers: 'Bij Bühler komen jaarlijks 3.000 specialisten uit de voedingssector op bezoek. Heel belangrijk voor onze marketing.'

In Uruguay gaat Vyncke samen met Bühler voor een mouterij een centrale bouwen die het restafval van de verwerkte gerst gaat gebruiken als warmte om de mout te drogen, aangevuld met houtafval van nabijgelegen houtverwerkende bedrijven. Die centrale moet jaarlijks 35.000 ton CO₂ uit de lucht halen.

Vynckeneers

Vyncke groeit gemiddeld 8 à 10 procent per jaar en boekte vorig jaar 110 miljoen euro omzet. 'We haalden ook voor 150 miljoen euro nieuwe contracten binnen. Tegen 2036 mikken we op 350 miljoen euro omzet', zegt Lauwers. 'Dan worden Peter en ik 65. Voor alle duidelijkheid, dat cijfer is geen absolute must. Als we het niet halen, is er geen man overboord. Maar het toont onze ambitie.'

We zijn heel flexibel en denken mee met de klant. Daarmee maken we het verschil met veel andere spelers.

Stefaan Lauwers
CEO Vyncke

Lauwers staat als CEO in voor de organische groei. Peter en Dieter Vyncke kijken via hun familieholding naar overnames. 'We zijn niet actief op zoek', zegt Lauwers. 'Maar we kijken wel rond. Het moet sowieso in ons DNA passen.' Geld is geen obstakel. 'We hebben oorlogskas.'

De Vyncke-broers namen via hun holding al participaties in het Zweedse Petro-

Stefaan Lauwers in de Vyncke-centrale in Säffle: 'Zweden is onze derde installatie die niet-recycleerbaar industrieel afval gebruikt als energiebron.' RV

bio, het Italiaanse Trasmec (specialist in transport en doseersystemen voor zaagsel, houtchips en schors), het Belgische CallensVyncke (installateur van warmtekrachtkoppelingen) en het Indiase Forbes-Vyncke, dat hetzelfde doet als Vyncke, maar dan op de Indiase markt. Lauwers: 'We kijken naar bedrijven die met energie bezig zijn: wind- en zonne-energie, tot batterijen of waterstof. Nee, geen koekjesfabriek.' (lacht)

Lauwers heeft voor al zijn bedrijfscontacten in Zweden een doosje Jules Destrooper-koekjes meegebracht, waarop in sierlijke letters de naam van de grondlegger van het bedrijf - Louis J. Vyncke - prijkt. Het bijbehorende potje honing komt uit de bijenkasten in Harelbeke. Daar heeft het bedrijf een 12 hectare grote tuin, waar allerlei soorten fruit en groenten worden gekweekt en 60.000 bijen hun stek hebben. Vijf mensen uit een naburig maatwerkbedrijf verzorgen het onderhoud. Vorig jaar legden de Vyncke-boers er ook een padelsterrein aan. De 1,8 km lange Finse looppiste, de petanquebaan, de picknickplek en de bar met biljart waren er al. Iets verderop heeft Vyncke ook een wijngaard.

Lauwers glimlacht. 'De familie heeft er veel voor over om haar 360 werknemers in de watten te leggen. Ook onze klanten willen we ons DNA tonen. Daarom noemen we ons ook trots Vynckeneers.'

Dat Vyncke ook op zijn West-Vlaamse roots trots is, blijkt aan de ingang van de

kantoren van de Zweedse dochter Petrobio in Göteborg. Daar hangt een groot plakkaat met daarop: Ambassador West-Flanders. Als we buitengaans, nemen we een selfie. 'Verplicht', zegt Lauwers. 'Voor Peter en Dieter. Doen we altijd als we ergens op bezoek zijn. Anders mogen we niet meer binnen op kantoor. Ook buitenlandse klanten die bij ons in Harelbeke op bezoek komen, krijgen stevast een foto mee.'

Terug naar de roots

Onlangs sleepte Vyncke een contract in de wacht voor de Franse producent van vlasleemplaten De Sutter Frères, die via een Vyncke-centrale het afval van zijn plaatproductie gaat omzetten in energie voor het productieproces. Vlasleemplaten worden onder meer gebruikt in brandwerende deuren.

Met dit project keert Vyncke terug naar zijn roots. Louis Vyncke vestigde zich in 1912 als smid in Gullegem. Algauw begon hij met stoomketels voor de vlasindustrie. Omdat het 'rotten' van het vlas in de Leie te lang duurde, ontwikkelde hij op steenkool gestookte ketels, die warm water leverden voor de rootputten. Door de inwerking van het warme water en bacteriën kwamen de vezels veel sneller los van de vlasstengel. Nadien gebruikte hij de lemen van het vlas, het afval zeg maar, als brandstof. Het omzetten van biomassa naar schone energie is wat Vyncke nog altijd doet. 'Het vlas is nooit weggevoerd'

Profiel Vyncke

- Opgericht in 1912.
- Ontwerpt en bouwt industriële energie-installaties die biomassa en niet-recycleerbaar industrieel afval omzetten in groene procesenergie.
- Is in handen van de vierde generatie, de broers Peter en Dieter Vyncke.
- Werd in 2016 bekroond tot Vlaamse Onderneming van het Jaar.
- Heeft vestigingen in Brazilië, Spanje, België, Duitsland, Italië, Zweden, Tsjechië, India, Thailand, Maleisië, Singapore en China.
- Boekte vorig jaar 110 miljoen euro omzet (140 miljoen op holdingniveau) en is winstgevend. Meer dan 90 procent van de omzet wordt in het buitenland geboekt.
- Telt 360 werknemers of 'Vynckeneers'.

Vijfde generatie

Peter en Dieter Vyncke hebben een familiecharter opgesteld waarin regels zijn vastgelegd voor hun negen kinderen: zes van Peter en drie van Dieter. Daarin staat onder meer dat het niet vanzelfsprekend is dat een Vyncke-familielid aan het hoofd van de groep komt. Vier keer per jaar worden de kinderen op een 'familieschooldag' op de hoogte gebracht van het reilen en zeilen van het bedrijf. Marie, de oudste dochter van Peter, liep al stage in het bedrijf en Peter liet al weten dat hij erop rekent dat een van de kinderen in het bedrijf stapt. Lauwers: 'Alles staat in het teken van de continuïteit van het bedrijf. Niet in het teken van familieleden.'

CO₂ hergebruiken in Sirjansland

In Stockholm brengen we met Vyncke een bezoek aan het grote Zweedse energiebedrijf Stockholm Exergi, dat een groot deel van de warmtenetten in de 2 miljoen inwoners tellende Zweedse hoofdstad uitbaat. Trots toont de directie ons het proefproject waarbij CO₂ uit de rookgassen van de naburige biomassaverbrandingsinstallatie wordt gecaptureerd en ondergronds gestockeerd. Lauwers luistert aandachtig, maar is niet onder de indruk. 'In Zeeland doen we dat al twee jaar', legt hij voorzichtig uit aan het enigszins verbouwereerde Zweedse management, van wie de CEO ons op zijn sokken komt verwelkomen. 'Weliswaar op kleine schaal.' Voor drie Nederlandse aubergine- en tomatentelers in Sirjansland bouwde Vyncke een biomassa-installatie van 7 MW die de serres van de nodige warmte voorziet en het CO₂ uit de rookgassen opvangt, eruit filtert en terug in de serres injecteert, nadat het eerst tijdelijk is opgeslagen in twee grote ballonnen op de grond. 'Het is een succes', zegt Lauwers. 'Carbon Capture staat overal hoog op de agenda. De technologie is er. Voor heel grote projecten heb je opslagruimte nodig om het CO₂ op te slaan of moet je het vervloei- en transporteren. Een dure zaak. Voor kleinschalige projecten zoals in de tuinbouw is het nu al een interessant model omdat je het direct ter plaatse kan inzetten.'